



**Linnéuniversitetet**

Kalmar Vaxjö

# Ensamkommande unga vuxna mäns etablering på den svenska arbetsmarknaden

*- En kvalitativ studie om unga vuxna mäns  
etablering på den svenska arbetsmarknaden*



**Författare:** Nusara Sermnok

**Handledare:** Henrik Hultman

**Examinator:** Aylin Akpınar

**Lärosäte:** Linnéuniversitetet

**Termin:** 26-VT

**Ämne:** Sociologi



## Abstract

This study explores how unaccompanied young adult men establish themselves in the Swedish labour market. Based on eight qualitative interviews, it examines how social capital, biographical experiences, and structural conditions shape their integration process. The findings show that strong motivation, early responsibility, and ethnic networks are key resources, while policy requirements and labour market demand influence occupational choices. Although integration often occurs in low-skilled sectors, it is viewed as a strategic pathway toward long-term inclusion and career development.

**Keywords:** integration, labour market, unaccompanied minors, social capital, motivation, biographical experience

## Förord

Denna uppsats har genomförts inom ramen för Sociologi III vid Linnéuniversitetet Växjö under vårterminen 2026. Arbetet har varit en lärorik och utvecklande process som har gett mig fördjupade kunskaper inom integration, arbetsmarknad och sociologiska teorier.

Jag vill rikta ett stort tack till de intervjupersoner som generöst delat med sig av sina erfarenheter och berättelser. Utan ert deltagande hade denna studie inte varit möjlig. Era perspektiv har varit värdefulla för att förstå de processer och drivkrafter som präglar etableringen på arbetsmarknaden.

Jag vill även tacka min handledare, Henrik Hultman, för värdefull vägledning, konstruktiv feedback och stöd under arbetets gång.

Nusara Sermnok



# Innehållsförteckning

<b>1 Inledning och bakgrund.....</b>	<b>1</b>
1.1 Problemdiskussion.....	3
1.2 Syfte och frågeställning.....	4
<b>2 Forskningsöversikt.....</b>	<b>5</b>
2.1 Betydelse av sociala nätverk och socialt kapital.....	5
2.2 Sysselsättningens betydelse för välbefinnande.....	6
2.3 Trygghet, tillhörighet och framgång.....	7
<b>3 Teori.....</b>	<b>8</b>
3.1 Bourdieus kapitalteori.....	8
3.2 Biografisk resurs som utveckling av kapitalteori.....	9
<b>4 Metod.....</b>	<b>9</b>
4.1 Val av metod.....	9
4.2 Urval.....	10
4.3 Datainsamling.....	12
4.4 Analys metod.....	12
4.5 Etiska överväganden.....	13
<b>5 Resultat och Analys.....</b>	<b>14</b>
5.1 Pre-migrationserfarenhet.....	15
5.2 Samhällets möjlighetsstrukturer.....	17
5.2.1 Gymnasielagen skapar både möjlighet och begränsning.....	17
5.2.2 Begränsat handlingsutrymme.....	20
5.2.3 Socialt nätverk och möjlighetsstrukturer.....	21
5.3 Olika förhållningssätt till arbete och framtidsvisioner.....	26
5.3.1 En långsiktig karriärväg.....	27
5.3.2 Strävan efter vidareutveckling och framtidsvisioner.....	30
<b>6 Slutsatser.....</b>	<b>33</b>
<b>7 Diskussion.....</b>	<b>34</b>
<b>Referenser.....</b>	<b>36</b>



## 1 Inledning och bakgrund

Sverige har under lång tid tagit emot en stor andel flykting- och anhöriginvandrare. Den dramatiska ökningen av asylsökande under 2015 driven av konflikter i länder som Syrien, Afghanistan, Irak, Eritrea och Somalia, har satt integration i strålkastarljuset, där etablering på arbetsmarknaden allt oftare likställs med integration (Benerdal et al., 2021). En stor del av de asylsökande under 2015 var ensamkommande barn och ungdomar. Mellan 2013 och 2023 sökte nästan 50 000 barn och unga skydd i Sverige utan medföljande föräldrar. År 2015 nådde antalet asylsökande ensamkommande en topp med över 30 000 sökande. En majoritet av dessa sökande var pojkar. Av de sökande under 2013- 2023 var drygt 43 000 pojkar, jämfört med knappt 7000 flickor. I gruppen tonåringar, 12- 17 år var skillnaden störst, med 41 224 pojkar jämfört med 6 789 flickor. Afghanistan utmärkte sig särskilt 2015 då nästan 21 000 ensamkommande barn utan vårdnadshavare var afghaner. Många av dessa unga män beviljades uppehållstillstånd. Antingen genom asyl eller genom den så kallade gymnasielagen. Villkoren för att omfattas av gymnasielagen, som nu successivt avvecklas, krävde att ungdomen fullföljda gymnasiestudier. Därefter inom sex månader skaffade en varaktigt anställning för att få permanent uppehållstillstånd (Migrationsverket, 2024). Dock utgör denna lagstiftning en hög koncentration inom lågtrösklar sektorer där de ensamkommande som fick arbete var vård och omsorg, den vanligaste branschen följd av restaurang, handel och bygg.

Generellt sett tyder tidigare studier på att Sverige uppvisar ett betydande sysselsättningsgap. År 2018 rapporterades Sverige ha ett av de högsta sysselsättningsgapen mellan inrikes och utrikes födda i Europa. Migranter tenderar i högre utsträckning att vara arbetslösa eller ha tillfälliga anställningar och kan även uppvisa lägre inkomster än inrikes födda. Flyktingar och deras anhöriga verkar dessutom uppvisa större variationer i arbetsmarknadsdeltagande jämfört med andra migrantgrupper (Benerdal et al., 2021; Trygged et al., 2021). Sammanfattningsvis, generellt sett har utrikes födda en lägre sysselsättningsgrad än inrikes födda. Under 2025 var sysselsättningsgraden för utrikes födda 69,5 procent, jämfört med 84,7 procent för inrikes födda (SCB, 2025).



När det gäller etablering på arbetsmarknaden finns det dock nyanserade skillnader mellan olika flyktinggrupper. En studie som undersökte ensamkommande barn folkbokförda 2003–2012 visade att de som kom som ensamkommande i något större utsträckning var i arbete, jämfört med barn som kom från samma länder men tillsammans med en eller båda föräldrar. Detta kan bero på högre prestationsförmåga hos de ensamkommande eller en starkare press att snabbt skaffa arbete (Çelikaksoy & Wadensjö, 2017). För de ensamkommande som folkbokfördes 2003-2012 var männen vid 25 års ålder betydligt oftare i arbete, cirka 60 procent av männen mot cirka 50 procent av kvinnorna. Ensamkommande unga kvinnor tillhörde betydligt större utsträckning NEET- gruppen, vilket innebär att de var varken i arbete, utbildning eller praktik jämfört med männen (Çelikaksoy & Wadensjö, 2017).

Enligt nyare statistik har etableringsgraden varit hög, särskilt bland ensamkommande unga män. I denna grupp har åtta av tio män jobb. Denna etableringsgrad, framför allt inom gymnasielagen gruppen där 85 procent är sysselsatta, är betydligt vanligare i de här grupperna än bland personer födda i Sverige i samma ålder. Detta tyder på att kravet på att skaffa arbete för att få stanna har varit en stark drivkraft (SCB, 2022). Ålder vid ankomst är också en viktig faktor, ju äldre barnet var vid folkbokföringen i Sverige, desto lägre andel är i arbete vid en given ålder. Detta beror på att de som kommer i lägre ålder har haft längre tid att lära sig svenska, få svensk utbildning och bygga upp sociala nätverk som kan förmedla kontakter med arbetsgivare. Utbildning är också avgörande för att lära sig språket och få en långsiktigt positiv förankring på arbetsmarknaden (Çelikaksoy & Wadensjö, 2016).

Bland de ensamkommande som har arbete är vård och omsorg den vanligaste branschen. För männen i den kohort som kom 2015 arbetar 38 procent inom vården, och för män som fick uppehållstillstånd via gymnasielagen arbetar 34 procent inom vård och omsorg. Denna andel är hög i jämförelse med svenskfödda män, där endast fem procent arbetar inom vård och omsorg. Andra vanliga sektorer för ensamkommande männen är restaurang, handel och bygg. Män arbetar också främst inom servicesektorn samt i yrken inom bygnads-, transport- och tillverkningssektorn som inte kräver yrkesutbildning. När det gäller inkomst framgår att männen har högre års löneinkomster än kvinnorna bland de sysselsatta ensamkommande (SCB 2022; Çelikaksoy &



Wadensjö, 2017). Detta ställer frågor om den roll som politiska krav som gymnasielagen och insatser spelar för att driva integrationen framåt. Även hur deras etablering huvudsakligen sker inom lågkvalificerade yrken såsom vård- och omsorgssektorn.

## 1.1 Problemdiskussion

Även om invandrare i Sverige generellt står inför ett stort sysselsättningsgap jämfört med inrikes födda, visar resultaten för den gruppen ensamkommande unga vuxna män som kom till Sverige 2015 en anmärkningsvärt hög etableringsgrad på arbetsmarknaden. Det som är intressant är hur denna grupp av unga män lyckats uppnå en så pass hög sysselsättningsgrad trots initiala hinder såsom bristande språkkunskaper, kort tid i landet, avsaknad av familjenätverk och svårigheter relaterade till psykisk ohälsa som ofta förekommer i denna grupp. Givet att integrationsprocessen i hög grad styrs av tillgången till socialt kapital och stöd från vuxna nätverk. Bland ensamkommande unga män visar det en kombination av framgång och utmaningar som är både intressanta och motiverade för vidare forskning. Det mest iögonfallande och förklaringskrävande resultatet är den höga sysselsättningsgraden bland ensamkommande unga män, särskilt de som kom under 2015 och omfattades av den så kallade gymnasielagen<sup>1</sup>. Ensamkommande ungdomar saknar ofta tillgång till stödet från sina föräldrar och de traditionella sociala nätverk som skulle kunna vara ett viktigt stöd i deras välbefinnande och annars hjälper ungdomar in på arbetsmarknaden, exempelvis genom att förmedla tillgänglighet av arbeten. Många saknade sociala nätverk i Sverige överhuvudtaget, utöver professionella kontakter. Dessutom visar studier svårigheter att bygga nya sociala nätverk, särskilt med svenskar (Çelikaksoy & Wadensjö, 2017; Ghazinour et al., 2020).

Tidigare studier pekar även på möjliga faktorer som kan förklara den oväntade framgången, vilket gör fenomenet intressant att studera vidare. Dels gymnasielagens

---

<sup>1</sup> Gymnasielagen syftar till att de ensamkommande barnen som fått avslag på sin asylansökan kan få uppehållstillstånd för studier på gymnasienivå. Därefter inom sex månader skaffade en varaktigt anställning för att få uppehållstillstånd. Denna lag gav en andra chans till unga som annars riskerade utvisning för att kunna slutföra gymnasiet, vilket ökar möjligheten till jobb och integration men samtidigt orsakar kravet på att snabbt få jobb efter studier skapade stor press.



tvång och motivationskraft. Där gymnasielagen krävde fullföljda gymnasiestudier och en varaktig anställning om minst två år inom sex månader efter studiernas slut för att få permanent uppehållstillstånd. Statistiken visar att män som fick uppehållstillstånd enligt gymnasielagen hade till och med högre sysselsättningsgrad (85%) än de ensamkommande som fick permanent uppehållstillstånd direkt (82%) (SCB, 2022). Dels arbetsmarknadens efterfrågan, många har snabbt kommit in på yrken där det finns ett stort behov av arbetskraft, exempelvis inom servicesektor såsom vård och omsorg (SCB, 2022).

Givet den höga sysselsättningsgraden uppstår nya frågor som motiverar fortsatt studie om den långsiktiga karriärutvecklingen och frågan om: hur ser vägen ut på längre sikt för de ensamkommande unga männen? Har de fastnat i låglöneyrken eller om de kommer att få bättre arbete? Är den snabba etableringen hållbar över tid? Då det är vanligast att de har gått yrkesprogram på gymnasiet, vilket kan begränsa framtida utbildnings- och karriärval jämfört med svenskfödda som i högre grad studerar eftergymnasialt. Då integrationsprocessen i hög grad styrs av tillgången till socialt kapital och stöd från vuxna nätverk, är det särskilt intressant att förstå hur denna grupp har lyckats mobilisera de resurser de har för att uppnå ekonomisk självständighet och varför de ofta söker sig till samma yrkessektorer som vård och omsorg. Gymnasielagen utgör en viktig del av möjlighetsstrukturen för vissa ensamkommande ungdomar, men det är inte den enda förklaringen till deras höga sysselsättningsgrad. Ensamkommande ungdomars etablering i Sverige kan inte enbart förklaras genom deras resurser eller samhällets möjlighetsstrukturer, utan kräver en kombinerad analys av båda aspekterna och även att förstå deras pre-migration erfarenheter, såsom ansvarstagande från barndomen och relationer till familjen i hemlandet. Detta är centralt för att förstå deras skötsamhet och etableringsstrategier i Sverige.

## 1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie är att undersöka de drivkrafter, strategier och strukturella villkor som formar ensamkommande unga vuxna mäns väg in på arbetsmarknaden. Detta kan uppnås genom att analysera hur de mobiliserar olika former av kapital och



hur dessa resurser påverkar valet av yrkesbana och deras upplevelsen av etableringen i det svenska samhället.

För att uppfylla syftet formuleras följande tre frågeställningar:

1. Hur kan ensamkommande unga vuxna mäns etablering på arbetsmarknaden förstås genom både mobilisering av resurser och anpassning av förväntningar?
2. På vilket sätt fungerar biografiska erfarenheter inklusive erfarenheter av tvång och migration som resurser i deras etableringsprocess?
3. Vilka villkor präglar de anställningar de unga männen uppnår och hur formar dessa villkor deras långsiktiga positionering på den svenska arbetsmarknaden?

## 2 Forskningsöversikt

Denna forskningsöversikt fokuserar på vad tidigare studier säger om etableringen på arbetsmarknaden bland ensamkommande unga vuxna män och de mekanismer, drivkrafter och sociala nätverk som möjliggjort denna etablering.

### 2.1 Betydelse av sociala nätverk och socialt kapital

Tidigare studier betonar att socialt kapital definierat som sociala nätverk och de normer av ömsesidighet som uppstår från dem, är en kritisk resurs för flyktingars integration (Cheung & Phillimore, 2013; Beirens et al., 2007). Socialt kapital ses som en värdefull resurs som erhålls genom engagemang i sociala nätverk. Tidigare studier visar att ensamkommande ungdomar befinner sig i tre huvudsakliga nätverksformer: bindande, länkande och överbryggande socialt kapital (Malin Eriksson et al., 2019, s.381).

Det bindande sociala kapitalet består av starka band mellan människor som delar liknande bakgrund, kultur eller språk och utgör den mest tillgängliga och viktigaste källan till stöd för de ensamkommande unga. Dessa nätverk, ofta bestående av lik etniska vänner, blir den nya familjen i Sverige och utgör en långvarig källa till ömsesidigt stöd, både materiellt och emotionellt (Malin Eriksson et al, 2019, s.383). En kvalitativ uppföljningsstudie i Sverige visade att ensamkommande unga, sju år efter



uppehållstillstånd, fortfarande hade sociala nätverk som huvudsakligen bestod av vänner från den egna etniska gruppen. Dessa nätverk kan lindra isolering och bidrar till en känsla av tillhörighet (Eriksson et al., 2019; Wallin & Ahlström, 2005). Tidigare studier visar även att dessa starka band inte bara är viktiga för att klara sig i det nya landet, utan också fungerar som en ingång till jobbmöjligheter. Det bindande sociala kapitalet kan därmed vara ett värdefullt bidrag för att komma framåt. Det bekräftas att liknande etniska nätverk är den mest effektiva kapital för flyktingar (Malin Eriksson et al., 2019, s.383).

Det länkande sociala kapitalet utgörs av hierarkiska kontakter med institutioner, myndigheter och professionella aktörer som gode män, personal och socialsekreterare. Dessa nätverk är osäkra, och kan upplevas av ensamkommande barnen som både en trygghet och en källa till avvisning. Om det länkande kapitalet uppfattas som en trygghet och stöd, kan det positivt påverka etableringen genom att öka ungdomars tillit, hopp och mottaglighet för samhällsinformation. Om relationerna däremot präglas av misstro eller om personerna ständigt byts ut, kan det leda till känslor av ensamhet och att vara övergiven och försvåra etableringen (Malin Eriksson et al., 2019, s.382).

Det överbyggande sociala kapitalet innebär kontakter med majoritetsbefolkningen och är generellt sett svårtillgängligt för ensamkommande unga. Svenskar upplevs ofta som udda och svåra att nå men dessa nätverk är viktigt för språkinläring och kulturell förståelse. Bristen på överbyggande nätverk skapar även en språkbarriär samtidigt goda språkkunskaper krävs för att få tillgång till svenska nätverk (Malin Eriksson et al., 2019, s.383).

## 2.2 Sysselsättningens betydelse för välbefinnande

Tidigare studier belyser konsekvent att uppnådd sysselsättning har djupgående effekter på ensamkommande ungas socioekonomiska och psykosociala tillstånd. Detta diskuteras i tidigare studier och det visar att sysselsättning är nära kopplad till att uppnå självständighet och känslan av tillfredsställelse. Att ha ett jobb och tjäna pengar betyder allt för de ensamkommande barnen, då det leder till självständighet och gör det möjligt att stå på egna ben (Malin Eriksson et al., 2019, s.386). Ett jobb ger kontroll över och struktur i vardagen. Att ha ett jobb förstärker dessa ungas autonomi eftersom de kan ta



ansvar för sig själva och sina eventuella familjer (Wallin & Ahlström, 2005). Att ha en inkomst bidrar till att man ses som en pålitlig person, vilket möjliggör en god social acceptans och ökar tilliten inom vännernas sociala nätverk. Utan inkomst riskerar man att bli isolerad och lida av brist på tillit (Malin Eriksson et al., 2019, s.386).

Det kräver mycket ansträngningar från de ensamkommande barnen i det nya landet, dels anpassning till normer och dels lära sig det nya språket. Samtidigt visar forskning av flyktingar och asylsökande som aktiva aktörer som utvecklar strategier för att hantera utmaningar. Ensamkommande unga är kända för sin vilja att göra väl ifrån sig. De tenderar att vara mer fokuserade på sina studier och arbeta hårt (Ferenci, 2001; Kohli, 2011). Tidigare studier visar att migranter positionerar sig i linje med resonemang om den goda migranten och den goda medborgaren genom att betona sitt ansvar att lära sig språket och aktivt arbeta. Begreppet positionering är ett analytiskt verktyg som ökar förståelse om hur de unga männen strategiskt konstruerar sina identiteter och handlingar i relation till samhällets förväntningar. Begreppet positionering handlar om en aktiv strävan efter att bli erkänd som ansvarstagande och självständig medborgare. Den positioneringen kan öka sannolikheten för att deras inkorporerade kulturella kapital, kompetenser och drivkraft erkänns och därmed fungerar som symboliskt kapital och möjliggör en analys av hur subjektiv upplevelse av etablering som känsla av tillhörighet, erkännande relaterar till objektiv etablering (Nordmark & Colliander, 2023).

## 2.3 Trygghet, tillhörighet och framgång

Tidigare studier använder det konceptuella ramverket trygghet, tillhörighet, och framgång för att förstå vad som utgör en stabil grund för utsatta barn. Trygghet och tillhörighet uppnås genom stabila relationer och en känsla av att vara önskad i det nya samhället. Ett arbete kan fungera som en viktig hanteringsstrategi genom att lindra negativa tankar och minnen (Malin Eriksson et al., 2019, s.386; Kohli, 2011). Att ha ett jobb, en familj och vänner beskrevs som orsakerna till en god känsla av trygghet och välbefinnande. Omvänt ledde arbetslöshet och begränsade nätverk till depression och känslor av att vara en belastning för samhället (Wallin & Ahlström, 2005). Att ha en anställning ger kollegor bland majoritetsbefolkningen, vilket tilldelar social kontakt



utanför den egna etniska gruppen. Detta ger en känsla av inkludering och trygghet (Wallin & Ahlström, 2005; Kohli, 2011).

## 3 Teori

Syftet med detta kapitel är att presentera de teoretiska verktyg som används för att förklara informanternas väg in på arbetsmarknaden. Fokus ligger på att förstå hur kulturellt kapital och socialt kapital mobiliseras, samt hur dessa resurser kompletteras av biografiska drivkrafter.

### 3.1 Bourdieus kapitalteori

Pierre Bourdieus kapitalteori utgör studiens analytiska bas för att beskriva de resurser informanterna besitter och hur dessa omformas under etableringsprocessen. Centralt för studien är det förkroppsligade kulturella kapitalet, även kallat habitus. Habitus beskrivs som ett system av långvariga dispositioner som styr hur individer agerar och orienterar sig i det sociala fältet. Ackumulering av habitus kräver en personlig investering av tid och ansträngning, vilket utgör ett arbete på sig själv, betonar Bourdieu (1986). I denna studie används begreppet för att analysera hur informanterna genom språkinläring och hårt arbete medvetet investerar i ett nytt kulturellt kapital för att navigera på den svenska arbetsmarknaden. Analysen av habitus gör det möjligt att förstå varför individer hanterar sitt kapital på olika sätt och varför de vidtar vissa strategier för att ackumulera eller konvertera kapital (Bourdieu, 1986, s.79-80).

För att strukturera analysen av informanternas nätverk används begreppet socialt kapital, uppdelat i tre former: bindande handlar om starka band inom den egna gruppen), länkande innebär kontakter med institutioner och professionella samt överbyggande handlar om kontakter med majoritetsbefolkningen (Malin Eriksson et al., 2019, s.382-383). Dessa begrepp används för att förstå hur informanterna kompenserar för avsaknaden av familjenätverk genom att strategiskt använda olika former av nätverk för att underlätta etableringen eller tillgång till de första jobben.



## 3.2 Biografisk resurs som utveckling av kapitalteori

Som ett komplement och en vidareutveckling av Bourdieus kapitalteori används Maria Kontos (2003) begrepp om biografisk resurs. Kontos utmanar och utvidgar den traditionella synen på resurser genom att teoretisera motivation som en specifik tillgång. Medan Bourdieus kapitalformer ofta beskrivs som ackumulerade tillgångar knutna till social struktur, förklarar Kontos hur en inre drivkraft kan uppstå ur biografiska processer och erfarenheter av tvång eller migration. Detta begrepp är centralt för studien då det förklarar hur informanterna kan kompensera för bristen på ekonomiskt och kulturellt kapital genom att omvandla sina livserfarenheter till en resurs (Kontos 2003).

Sammanfattningsvis används teorierna för att förklara de ensamkommande ungas etablering, där Bourdieu definierar den sociala strukturen och resursfördelningen, medan Kontos begrepp förklarar den inre drivkraften som mobiliseras för att övervinna resursbrist. Tillsammans möjliggör detta en analys av hur informanterna navigerar mellan strukturella begränsningar, såsom gymnasielagen och personliga ambitioner.

## 4 Metod

I följande kapitel kommer jag att gå igenom metodval, urval av undersökningsenheter, datainsamling, analysmetod och forskningsetiska förhållningssätt.

### 4.1 Val av metod

I denna studie används en kvalitativ ansats baserad på individuella, semistrukturerade intervjuer för att undersöka informanternas subjektiva erfarenheter, drivkrafter och etableringsstrategier. Valet av kvalitativa intervjuer motiveras främst av studiens behov av att komma åt de unga människors personliga livsberättelser och deras tolkningar av sin väg in i arbetslivet. Eftersom forskningsfrågorna rör hur individer mobiliserar inre resurser krävs en metod som tillåter en djupgående förståelse av hur dessa biografiska erfarenheter ges mening och omsätts i praktiken.

Till skillnad från kvantitativa metoder möjliggör den kvalitativa intervjun en förståelse för de komplexa mekanismer och personliga livsberättelser som ligger bakom den höga



sysselsättningsgraden i gruppen. En viktig fördel med individuella intervjuer i detta sammanhang är förmågan att samla in detaljerade data från strategiskt utvalda individer, oberoende av deras geografiska spridning. Genom att fokusera på en individ i taget underlättas processen att samla in data (Bryman, 2018, s.505 ). Sammanfattningsvis säkerställer valet av individuella intervjuer att forskningsfrågorna kan besvaras genom att tillåta en fokuserad och djup analys av de strategier och drivkrafter som lett till den höga sysselsättningsgraden bland ensamkommande män, samtidigt som de praktiska hindren för datainsamling kring en geografiskt spridd grupp avlägsnas.

## 4.2 Urval

Denna studies urvalsprocess är grundad i målstyrt urval. Enligt Bryman (2018) innebär ett målstyrt urval att forskaren strategiskt väljer ut deltagare som har en direkt koppling till de formulerade forskningsfrågorna. Urvalet av intervjupersoner i denna studie styrdes av förutbestämda kriterier, vilket placerar metoden inom ramen för generiskt målstyrt urval eller kriteriestyrt urval. Studien fokuserar på ensamkommande unga vuxna mäns etablering på arbetsmarknaden och kriterierna formulerades för att säkerställa att deltagarna kunde belysa den specifika framgångsberättelser och de utmaningar som är centrala för studiens syfte och frågeställningar (Bryman 2018, 498-501).

Studiens urval består av åtta informanter som vid intervjutillfället alla var unga vuxna i åldern 20- 35 år. Av deltagarna ankom sex personer som barn i åldern 13- 16 år, samtliga från Afghanistan. De resterande två deltagarna ankom som unga vuxna i åldern 18- 20 år från Syrien respektive Eritrea. Samtliga informanter anlände under 2000-talet, med en koncentration kring år 2015 och uppfyller kriteriet att ha uppnått en varaktig etablering på den svenska arbetsmarknaden. Rekryteringen inleddes genom att kontakta individer i min egen närhet såsom studentkamrater, som informerades om studiens kriterier. För att nå utanför den omedelbara bekantskapskretsen och säkra tillräckligt antal informanter användes därefter ett snöbollsurval, där de initiala deltagarna tipsade om vänner och kontakter som också uppfyller kriterierna.

Valet av denna rekrytering innebar både styrkor och begränsningar. En styrka var att snöbollsurvalet möjliggjorde tillgång till fler informanter, vilket säkrade ett materialrikt



underlag från individer med relevanta erfarenheter. En begränsning med snöbollsurval är risken för en viss homogenitet i materialet, då deltagarna kan vara socialt sammankopplade och dela liknande strategier. Detta innebär att resultaten inte kan ses som statistiskt generaliserbara för alla ensamkommande i Sverige. De åtta informanterna har även fått fiktiva namn och presenteras med hjälp av tabellen nedan. Syftet med tabellen är att ge bakgrundsinformation om informanterna.

Tabell 1: Sammanställning av informanternas bakgrund och etablering.

Nedan presenteras en sammanställning av informanternas bakgrundsinformation såsom ankomstår, ursprungsland, utbildningsbakgrund och arbetslivserfarenheter.

<i>Namn</i>	<i>Ankomstår</i>	<i>Ursprungsland</i>	<i>Utb/yrke från hemlandet</i>	<i>Utb/yrke i Sverige</i>	<i>Sysselsättning idag</i>
Aziz	2012	Afghanistan	Jordbruksarbete	Gymnasium	Arbetande
Ali	2010	Afghanistan	-	Grundskola	Arbetande, studerande
Ahmad	2015	Afghanistan	Gymnasium,	Gymnasium, YH skola	Arbetande, studerande
Omar	2013	Syrien	Hjälpte till i fam. föret., Universitet	Universitet	Arbetande
Jafar	2015	Afghanistan	-	Gymnasium	Arbetande
Fadi	2015	Afghanistan	-	Gymnasium	Arbetande
Basil	2010	Afghanistan	Arbetade	Gymnasium, yrkesskola, universitet	Arbetande, studerande
Samuel	2014	Eritrea	Gymnasium	SFI, Yrkessk	Arbetande



			m	ola	
--	--	--	---	-----	--

## 4.3 Datainsamling

Datainsamlingen i denna studie baserades på åtta individuella semistrukturerade kvalitativa intervjuer. Av dessa skedde åtta intervjuer via videokonferens plattformen som Zoom, medan en intervju genomfördes via telefonsamtal, då informanten inte hade möjlighet att ansluta till Zoom. Detta tillvägagångssätt valdes för att hantera de praktiska utmaningar som uppstod genom att informanterna var geografiskt spridda. Denna metod säkerställde att studien kunde samla in data från strategiskt utvalda individer, oberoende av deras plats, vilket var avgörande för att uppfylla studiens krav på målstyrt urval bland en svåråtkomlig grupp. Intervjuerna varade mellan 60- 120 minuter och genomfördes med en intervjuguide som har varit som ett verktyg. Intervjuguiden omfattade sju teman ( bilaga 2) som säkerställer att alla centrala forskningsfrågor berördes, såsom bakgrund, utbildning/kompetens, vägen in på arbetsmarknaden, sociala nätverk, motivation och framtidsplaner.

Valet av individuella intervjuer framför fokusgrupper motiveras dels av praktiska skäl då informanterna är geografiskt spridda, men främst av etiska och metodologiska överväganden. Individuella möten skapar en trygg miljö som är nödvändig för att kunna diskutera känsliga ämnen som sårbarhet, asylprocesser och personliga strategier utan påverkan från andras perspektiv. Sammanfattningsvis ger den valda metoden studien de verktyg som krävs för att inte bara beskriva att etablering sker, utan för att på ett djupgående plan förklara hur och varför informanterna navigerar det svenska systemet på det sätt de gör.

## 4.4 Analys metod

Denna studie baseras på en tematisk analys. I början av arbetet har jag studerat materialet utan förutfattade meningar och går in utan att söka något särskilt istället låter materialet tala för sig själv och välja ut de delar som är relevanta för syftet eller frågeställningar. Sedan tillämpar jag olika teoretiska begrepp och gör en tolkning i data, vilket underlättar arbetet. Tematiska analysarbete anses lämplig för denna studie då det



givna datamaterialet är rikt på beskrivningar av individuella upplevelser och erfarenheter. Därför är det fördel att använda denna metod då den hjälper mig att analysera, tolka och rapportera centrala mönster i datamaterialet. Jag har följt steg för steg modell i denna studie enligt Braun och Clarke (2006) och väljer ut delar av datamaterialet. Samtidigt under arbetsgång tänker jag på möjliga teman och specifika intressanta aspekter i materialet som är teoretiskt intressanta och även lägger teoretiska begrepp och gör tolkningar med de begreppen under resultat- och analysdelen.

När det gäller respondentvalidering, det vill säga att låta informanter granska resultaten, har detta valts bort. Motiveringen till detta är den höga tolkningsnivå som studien rör sig på. Detta syftar på att analysen stannar inte vid informanternas egna beskrivningar utan använder sociologiska teorier om habitus, kapital och biografiska resurser för att synliggöra bakomliggande mönster och strukturer som informanterna själva inte nödvändigtvis reflekterar över. Eftersom syftet är att göra en sociologisk tolkning snarare än en återgivning av informanternas subjektiva uppfattningar, bedöms respondentvalidering inte öka studiens giltighet i detta sammanhang.

## 4.5 Etiska överväganden

Denna studie som undersöker ensamkommande unga vuxna mäns etablering och drivkrafter på den svenska arbetsmarknaden, bygger på djupgående kvalitativa intervjuer. Detta kräver hög etisk medvetenhet genom hela forskningsprocessen. Den valda metodiken, livshistorieintervjuer, fokuserar på subjektiva upplevelser och biografiska erfarenheter. Detta ställer särskilda krav på planering, genomförande och skydd av informanterna. Vid studiens planering och genomförande har etiska principer, som respekt, tolerans och minimerad skada, följts. Forskningsetiken har garanterats genom konfidentialitet och frivilligt deltagande. Enligt Ahrne och Svensson (2015) bör en forskning endast genomföras i godkännande om den respekterar människors grundläggande fri- och rättigheter. De viktiga etiska överväganden den egna studien har följt är följande: information-, samtycke-, konfidentialitet och anonymitetskrav (Ahrne & Svensson 2015, s.29).



Intervjupersonerna har informerats om studiens syfte, att undersöka drivkrafter, strategier och nätverk som förklarar den höga sysselsättningsgraden samt om deras rättigheter som deltagare. Informationen skickades via mail till samtliga informanter innan intervjun startade. Samtycket har garanterat ett frivilligt deltagande under hela processen också rätten att avbryta sitt deltagande när som helst utan motivering. Då studien berör känsliga upplevelser behandlas allt material konfidentiellt. Anonymitet säkerställs genom att namn och andra identifierbara uppgifter anonymiseras vid transkribering. Informationsbrevet (bilaga 1) spelar en viktig roll i att uppfylla de etiska kraven genom att deklarerar studiens avsikter för informanterna. Brevet specificerar vad intervjuerna kommer att handla om samt uppskattad tidsåtgång. Genom att ge denna information möjliggörs principen om informerat samtycke, där informanten får tid att göra ett val om att delta eller inte. Informationsbrevet försäkrar också informanterna om att deras personuppgifter och svar behandlas i enlighet med gällande regler.

Peter Öberg (2022) beskriver att forskarrollen i en livshistorieintervju ställer unika etiska krav. Han menar att för en livshistorieforskare är det omöjligt att upprätthålla rollen som enbart en främling. I intervjusituationen är det viktigt att forskaren vara en aktivt lyssnande handledare, som bekräftar att informantens personliga berättelse är intressant, även när den inte direkt berör frågeställningar. Då studien fokuserar på ensamkommande unga mäns etablering och utmaningar, inklusive biografiska erfarenheter och eventuella svårigheter som psykisk ohälsa, kan det finnas särskilda etiska implikationer. Studien riskerar att beröra svåra upplevelser från migrationen, vilket gör det viktigt att forskaren är empatisk och är medveten om risken att bli en emotionell stötspelare. Eftersom livshistorieintervjuer genererar detaljerat och informationsrikt material, ökar risken för att informanterna oavsiktligt kan identifieras, särskilt om de delar specifika händelser. Denna risk måste kontinuerligt hanteras genom anonymisering av alla identifierbara uppgifter (Öberg, 2022, s.85-86).

## 5 Resultat och analys

I detta kapitel presenteras studiens empiriska material parallellt med en sociologisk analys. Detta kapitel är uppdelat i olika underrubriker som är baserade på tre huvudtema: *pre-migrationserfarenhet, samhällets möjlighetsstrukturer och olika*



*förhållningssätt till arbete och framtidsvisioner.* Under varje tema har jag valt att dela upp i flera underrubriker. Under varje tema presenteras empiriska material parallellt med en sociologisk analys. Analysen utgår från Bourdieus (1990) och Kontos (2003) teorier och begrepp.

## 5.1 Pre-migrationserfarenhet

Under detta avsnitt lyfter jag fram betydelse av pre- migrationserfarenheter, hur de fungerar som en drivkraft för informanternas etablering och ger en djupare förståelse för informanternas handlande och val i Sverige.

För många av informanterna var barndomen inte en tid för lek, utan en period där de tvingades axla vuxenroller som familjeförsörjare. Detta har skapat en identitet präglad av ansvarskänsla och arbetsmoral. Basil berättar om sin uppväxt i Iran där familjens överlevnad hängde på att alla familjemedlemmar bidrog:

”Även om jag var typ åtta år gammal, började jag jobba som skraddare. Och då var det enda sättet att liksom bidra och hjälpa till med familjen, ekonomiskt sätt.” (Basil)

Detta citat illustrerar hur informanten redan som barn var “tvungen” att arbeta för familjens överlevnad. Denna tidiga inlärning i ansvarstagande blir en biografisk resurs i Sverige. Det vill säga att deras etableringsstrategi bygger på att de redan ser sig själva som vuxna med försörjningsplikt, vilket förklarar varför de ofta arbetar hårt och uppnår en hög sysselsättningsgrad trots att de saknar familjenätverk i det nya landet. För vissa ser det som en del av kulturella normer där det ses som en självklarhet att stötta sin familj, både ekonomiskt och emotionellt. Aziz och Samuel betonar vikten av detta stöd:

”Det är familjen. Så vi, i vår kultur, det är alltid så här att vi alltid står för varandra, alltid.” (Aziz)

“Jag ser inte det som ett krav. Det är ingen som tvingar eller så. Jag känner själv att jag vill nu hjälpa min mamma och min pappa.” (Samuel)



Detta tyder på att ansvaret för familjen inte bara ses som en börda, utan som en del av deras identitet och en källa till mening. Genom att lyckas etablera sig i Sverige och hjälpa sin familj stärker deras känsla av stolthet. Medan för vissa kan familjens krav ge en mindre positiv upplevelse. Viljan att stötta familjen i hemlandet tvingar informanterna att navigera snabbt in på arbetsmarknaden. För dessa unga är migrationen en kollektiv investering där de bär ansvaret för familjens ekonomiska trygghet. Ahmad beskriver hur kraven från familjen har varit en konstant i hans liv:

”Sedan jag var 10 fick jag de här kraven att jag ska jobba och tjäna pengar för familjen. [...] Och det sitter fortfarande kvar än idag.” (Ahmad)

Citatet visar att informanten uppfattar sin roll som försörjare som tidlös. Detta förklarar hans val i Sverige, såsom att arbeta parallellt med svåra gymnasiestudier, eftersom hans motivation inte enbart var personlig utan grundad i ett försörjningsansvar gentemot de som lämnats kvar. Vissa har tvingats pausa eller anpassa sina studier för att kunna arbeta mer. Omar ger ett tydligt exempel på denna prioritering när han berättar om sina studier:

”Under mina första år i Sverige kämpade jag ekonomiskt och var tvungen att ta flera jobb samtidigt för att klara mig. [...] speciellt när jag behövde skicka pengar till min familj i Syrien. Jag var tvungen att pausa skolan ett år.” (Omar)

Omar studerade på universitet samtidigt som han jobbade för att både klara sig själv och att kunna stötta sin familj. Han beskriver hur det ekonomiska ansvaret tvingade honom att arbeta både dag och natt för att kunna skicka pengar till familjen i hemlandet. Hans val att ta lågkvalificerade jobb med tuffa arbetsvillkor eller pausa studier inte beror på bristande ambition, utan på en ansvarskänsla gentemot sina familjer. Citaten illustrerar hur biografiska erfarenheter och lojalitet mot familjen styr de ungas val i Sverige. Informanternas strategier handlar inte bara om individuell process, utan om att förvalta familjens resurser och svara på behov i hemlandet. För många ensamkommande är migrationen ett kollektivt familjeprojekt där ungdomen bär ansvaret för familjens ekonomiska överlevnad. Detta skapar en press att snabbt få en inkomst, vilket ofta leder till att de tar de jobb som inte motsvarar deras kvalifikation eller så tar de jobb som finns tillgängliga snarare än att vänta på drömjobbet. Detta resultat sammanfaller också



med resultatet från tidigare studier (Wallin & Ahlström, 2005, s.135). Detta visar att etableringsstrategier präglas av en lojalitet där kortsiktig ekonomisk vinst prioriteras för att uppfylla försörjarrollen, även om det innebär en enorm fysisk och psykisk press genom hårt arbetande.

För många av de ensamkommande unga männen började ansvaret långt före ankomsten till Sverige. Erfarenheter av barnarbete och tidigt vuxenroll har format deras inställning till arbete som en absolut nödvändighet för överlevnad och familjestöd. Ansvaret för familjen fungerar som en drivkraft i de ensamkommande ungdomarnas etableringsprocess i Sverige. Detta ansvar påverkar deras strategier på flera sätt, från valet att snabbt träda in på arbetsmarknaden till prioriteringar mellan utbildning och försörjning. Informanternas förhållningssätt till Sverige är också präglad av en inställning där de ibland prioriterar ekonomisk stabilitet över sina egna drömmar för att kunna fullfölja sitt ansvar. Deras tidiga ansvarstagande fungerar som en central biografisk resurs som har format deras etableringsstrategier i Sverige genom att skapa en skötsam personlighet, präglad av arbetsmoral och en stark vilja att bidra till samhället. Sammantaget av resultaten visar informanterna en stark vilja att bidra, arbeta hårt och anpassa sig till det svenska samhällets normer. Tidigare studier visar också att ha ett jobb innebär att vara både självförsörjande men också att kunna stötta sin familj i hemlandet (Wallin & Ahlström, 2005).

## 5.2 Samhällets möjlighetsstrukturer

Kerimo (2023) förklarar, med stöd av Waldinger et al. (1990), att en möjlighetsstruktur består av de ekonomiska och politiska villkor som antingen underlättar eller försvårar migranterna att etablera sig. Möjlighetsstrukturen innefattar de ekonomiska och politiska villkor som migranter möter i värdlandet. För de ensamkommande ungdomar innebär detta exempelvis hur arbetsmarknadens villkor och lagstiftning som gymnasielagen påverkar deras möjligheter att få etablera sig i Sverige. Det handlar om att förstå hur samhällets strukturer antingen underlättar eller försvårar deras etablering (Kerimo, 2023, s.38).



## 5.2.1 Gymnasielagen skapar både möjlighet och begränsning

Enligt Waldingers modell är ”regeringens politik” en central del av tillgången till arbetsmarknaden för vissa informanter som omfattades av gymnasielagen. Denna lag påverkar ensamkommande ungas etableringsstrategier genom att tvinga dem till snabb anpassning för att undvika utvisning. Lagen sätter tydliga ramar där rätten att stanna i Sverige är direkt kopplad till prestationer inom utbildning och på arbetsmarknaden. Denna lag har fungerat som en central del av möjlighetsstrukturen för ensamkommande barn som kom år 2015. För dessa unga fungerade den kraven på slutförd utbildning, snabb försörjning vilket innebär att de skall skaffa ett varaktigt anställning inom sex månader efter avslutad studier. Exempelvis, för Jafar och Ahmad som omfattades av gymnasielagen, har den skapat både möjligheter och begränsningar.

Jafar anlände till Sverige år 2015, för honom innebar gymnasielagen en helt avgörande vändpunkt i en tillvaro präglad av utsatthet och osäkerhet. Efter att ha flytt från krig och upplevt trauman i sitt hemland, möttes han i Sverige av en utdragen asylprocess som resulterade i flera avslag från Migrationsverket. Men när gymnasielagen trädde i kraft, fungerade den som den enda kvarvarande vägen till laglig vistelse i ett läge där återvändande framstod som omöjligt. Jafar beskriver själv den betydelsen av lagstiftningen:

”Ja, det var faktiskt. Det (gymnasielagen) ändrade mitt liv faktiskt. Ja, det är inte lätt när man är själv i ett land som man inte känner och man är ny här och får avslag från Migrationsverket. Ja, så man vet inte vart ska man ta vägen.” (Jafar)

För Jafar har gymnasielagen fungerat som en livsavgörande möjlighet genom att erbjuda en legal status, samtidigt som den bar också på begränsningar i form av strikta krav på prestation och tid. Citatet visar en tacksamhet över att ens få en chans; ”det ändrade mitt liv”. Medan för Ahmad fungerade de politiska villkoren som en press och som satte ramarna för hans handlingsutrymme. Gymnasielagen skapade en situation där rätten till laglig vistelse villkorades av prestationer inom både utbildning och arbete, vilket tvingade Ahmad till en hög prestationsnivå. För honom innebar strukturen en press att arbeta parallellt med svåra studier för att säkra sin ekonomi och framtid.



Ahmad beskriver hur han kände sig tvingad att börja arbeta redan under gymnasiet för att säkra sin framtid, trots att studierna var krävande:

“Jag brukade jobba antingen natt eller kväll efter skolan. Jag jobbade tre till fyra dagar varje vecka. [...] Det var jättetufft faktiskt. Det var inte så lätt att hantera både studier och jobb samtidigt. Teknikprogrammet var jättesvårt. Jag behövde liksom jobba och tjäna pengar redan då.” (Ahmad)

För Ahmad var arbetet inte bara ett sätt att tjäna extra pengar, utan en nödvändig strategi för att navigera de krav som gymnasielagen ställde för att senare kunna få permanent uppehållstillstånd. Genom att beskriva studierna som ”jättesvåra” och arbetet som ”jättetufft” framgår den dubbla press tydligt. Han mobiliserar här en drivkraft för att möta de strukturella hinder som lagen skapar. Pressen förstärktes också av Ahmads personliga inställning till pengar och hans behov av att stå på egna ben, vilket han kopplar till krav han burit sedan barndomen:

”Sedan jag var 10 fick jag de här kraven att jag ska jobba och tjäna pengar för familjen. [...] Det är så att jag måste ha pengar i fickan. Det är så jag är, sedan jag var liten. Det var därför jag hade den här fobin att jag kan inte sova om jag inte har pengar.” (Ahmad)

Här ser vi ett tydligt samspel mellan biografiska erfarenheter och samhällets strukturer. Ahmads tidiga roll som familjeförsörjare fungerar som en individuell resurs som gör att han orkar med den pressade situationen i Sverige. Här ser vi att gymnasielagen fungerade som både öppna dörrar och skapade höga trösklar för Jafar och Ahmad. Lagen kan beskrivas som en central faktor som har drivit dem till den position de är idag eftersom den villkorade rätten att stanna i Sverige med specifika prestationer inom utbildning och arbete. Lagen satte upp snäva tidsramar och krav som begränsade deras handlingsutrymme och tvingade fram svåra val. För Jafar fungerade lagen som både som en vändpunkt och ändrade hans liv genom att erbjuda en laglig vistelse men samtidigt skapade den begränsning som hindrade hans ursprungliga intresse. För Ahmad innebar strukturen en press att balansera krävande studier med arbete. Det absoluta kravet på att få en tillsvidareanställning inom sex månader efter examen skapade en hög stress, där misslyckande innebar utvisning. Trots de hårda kraven erbjöd



möjlighet som möjliggjorde en väg in i det svenska samhället. Pressen från lagen gjorde att de blev framåtsiktande. Genom att tvingas ut på arbetsmarknaden tidigt lärde sig både Jafar och Ahmad svenska mer effektivt i praktiken än i skolan. Sammantaget innebar gymnasielagen en tvingande ram som begränsade deras val men samtidigt mobiliserade deras inre resurser, vilket ledde till en snabb men krävande etablering på den svenska arbetsmarknaden.

## 5.2.2 Begränsat handlingsutrymme

Möjlighetsstrukturen ser olika ut i olika branscher, vilket skapar hinder som styr individens yrkesval. Trots att gymnasielagen har skapat möjlighet för Jafar att stanna i Sverige, har den samtidigt begränsat både hans utbildningsval och yrkesbana. Jafar berättar att han först pluggade på byggprogram men bytte sen till undersköterskeprogrammet på grund av att han insåg att det var svårt att hitta en praktikplats inom bygg. Jafar belyser hur lagens krav på fast anställning tvingade honom att överge sitt ursprungliga intresse för byggbranschen till förmån för en säkrare väg inom vården. Jafar beskriver hur lagens krav på fast anställning tvingade fram ett strategiskt byte av utbildningsväg:

”Då såg jag att det kommer att bli svårt i framtiden att få jobb. [...] Jag bytte linje till undersköterska på Komvux för då var det kortare tid att få examen. [...] Jag gick till olika arbetsplatser, träffade chefer och besökte deras hemsida. Jag jobbade på ett LSS-boende och inom hemtjänsten jättemycket. Jag jobbade både dag och natt under studietid. (Jafar)

Citatet visar hur politiska villkor där lagens krav på fast anställning tvingade fram ett medvetet byte av utbildningsväg och begränsar Jafars möjlighet att utbilda sig inom bygg. Han tvingas indirekt till en anpassning, han väljer ett yrke med lägre trösklar och högre efterfrågan för att säkra sitt uppehållstillstånd. Han såg att trösklarna för att få en praktikplats och en fast anställning inom byggbranschen var för höga i relation till lagens tidskrav som var 6 månader. Lagen skapade därmed ett begränsat handlingsutrymme där han kände sig tvungen att ta ”vilket jobb som helst” för att undvika utvisning, snarare än att välja arbete utifrån intresse. Detta visar på hur migranter navigerar inom givna ramar genom att optimera sina resurser efter



marknadens villkor. Jafar bytte med andra ord utbildningsbana från bygg till undersköterskeutbildning just för att sänka tröskeln till den svenska arbetsmarknaden. Inom vården var tröskeln lägre på grund av stor efterfrågan på arbetskraft, vilket gjorde det lättare att nå målet om varaktigt anställning. För att få permanent uppehållstillstånd krävdes att han fick en varaktigt anställning inom sex månader efter gymnasieexamen. Detta fungerar som en juridisk tröskel som begränsar individens tid att utforska arbetsmarknaden.

Enligt Waldinger et al. (1990) är ”regeringens politik” en avgörande del av möjlighetsstrukturen som kan antingen underlätta eller försvåra migranters etablering. För de unga männen fungerade gymnasielagen som en dubbelbottnad struktur; den erbjöd en möjlighet till laglig vistelse men satte samtidigt upp snäva trösklar som tvingade fram specifika yrkesval. Waldingers modell lyfter fram ”resurs rörlighet” och ”etniska sociala nätverk” som faktorer som påverkar etableringsstrategier. För Ahmad fungerar sametnisk vänner och kontakter som en bro in i lågtröskelyrken (Kerimo, 2023, s.38). Ahmad beskriver hur han aktivt använder sina sociala resurser för att övervinna konkurrensen om lediga jobb:

”För att det är bättre om man blir rekommenderad av en som redan har det här jobbet. För då har man en mycket större chans att få det här jobbet om man är rekommenderad från en av de som redan är anställda i det företaget.” (Ahmad)

Ahmad visar här på en medvetenhet kring hur man navigerar i möjlighetsstrukturen. Han förstår att i en marknad med hård konkurrens om lediga jobb fungerar personliga rekommendationer som en viktigare resurs. Detta är ett tydligt exempel på hur ”socialt kapital” sk. kontakter används för att sänka trösklarna på en arbetsmarknad. Politiska beslut och trösklar in i vissa yrken såsom vård och omsorg har lett till att dessa unga strategiskt väljer utbildningar eller arbete inom vård och omsorg, eftersom det där finns det möjligheter och en hög efterfrågan på arbetskraft och lägre trösklar för att snabbt få en fast anställning.



## 5.2.3 Socialt nätverk och möjlighetsstrukturer

Socialt kapital skiljer sig åt mellan informanterna beroende på deras ålder vid ankomst, deras strategiska val och de specifika miljöer de rör sig i. Skillnaderna kan analyseras utifrån tre nätverksformer: bindande, länkande och överbryggande socialt kapital. Enligt Pierre Bourdieu (1986) definieras socialt kapital som summan av de resurser som är kopplade till besittningen av ett varaktigt nätverk av ömsesidiga relationer (s. 84). För de unga männen utgör nätverk inom den egna etniska gruppen, så kallat bindande socialt kapital, den mest effektiva vägen in på arbetsmarknaden. Dessa kontakter fungerar både som en "familj" och källa till jobbtips. Fadi anlände till Sverige 2015. Under sin första tid i Sverige upplevde han stora utmaningar med att anpassa sig till ett nytt samhälle, lära sig språket och hitta vänner. Fadi berättar att han fick sitt första jobb inom hemtjänsten genom tips från en kompis med liknande bakgrund. Han beskriver sina nära vänner som en "familj" där man stöttar varandra ekonomiskt och praktiskt. Fadi beskriver betydelsen av denna kollektiva gemenskapen och hur den fungerar i praktiken:

"En av kompisarna som jag känner jobbar på hemtjänsten. Han hjälpte mig också med det här. Och sen fick jag jobbet som sommarvikarie på hemtjänsten. [...] Vi hjälper varandra. Om någon behöver hjälp med någonting, så försöker vi. Eller några kompisar som mår lite dåligt, som behöver lite stöttning. Ekonomiskt sett och på alla andra sätt. [...] Vi är som en familj med varandra." (Fadi)

Analytiskt kan Fadis berättelse förstås som en form av kapitalomvandling. Genom att agera som varandras referenser och förmedla information om lediga tjänster omvandlar de sina sociala relationer till ekonomiska möjligheter. Enligt Bourdieu (1986) kräver socialt kapital ett "oavbrutet arbete av socialitet" som upprätthålls (s. 85). I detta fall för Fadi blir detta arbete en strategisk anpassning till en arbetsmarknad, där de unga männen saknar de breda nätverk som infödda svenskar besitter.

Mönstret att använda vänner för att få en fot in i arbetslivet återkommer hos Ahmad, som fick sitt första jobb som timvikarie på ett äldreboende genom kontakter med kompisar som arbetade där och som förmedlade kontakten med chefen. Han betonar



även att hans afghanska vänner hjälpt honom med både jobb och vikten av rekommendationer:

“Mina vänner från Afghanistan betyder mycket för mig. De har hjälpt mig på olika sätt. [...] Mitt första jobb var inom vården, på ett äldreboende. [...] Ja, och då fick jag kontakt med chefen genom mina kompisar. [...] För det är bättre om man blir rekommenderad av en som redan har det här jobbet.” (Ahmad)

Här framgår det hur Ahmad mobiliserar sitt sociala kapital som en hävstång. Det bindande kapitalet fungerar här som en garant för individens pålitlighet. För de ensamkommande blir vänner med liknande bakgrund en ersättning för den familj de lämnat bakom sig. De vittnar om hur vänskapsband inom den egna gruppen mobiliseras strategiskt för att öka möjligheten att etablera sig i den svenska arbetsmarknaden. Resultatet visar att nätverken inom den egna etniska gruppen gynnar informanterna genom att erbjuda en snabb väg in i arbetet. Samtidigt kan det missgynna dem genom att begränsa dem till lågkvalificerade yrken inom vården, då tipsen oftast kretsar inom samma sektorer.

Vidare i likhet med Ahmad lyfter Jafar också betydelsen av socialt nätverk. Han berättar om betydelsen av att ha en god man; en person som har blivit utsedd för ett ensamkommande barn som har både rätt och skyldighet att fatta beslut i alla aspekter som rör barnets personliga, ekonomiska och juridiska ärenden vid Migrationsverket och hur den gode mannen följde med honom till Migrationsverket när ett felaktigt beslut fattats:

“Jag var jätteglad faktiskt när jag kom till Sverige och när jag kom till Malmö så var det den bästa tiden i min ungdomstid. [...] Jag tog med mig den gode mannen för att vi hade massa bevis att jag fyllde alla krav. [...] Jag räknar honom som min familj. Jag har bra kontakt och relationer med honom. Han har alltid varit stolt över mig.” (Jafar)

För Jafar blev den gode mannen en central del av hans sociala nätverk och han beskriver denne som sin ”svenska familj”. Stödet var emotionellt och denna typ av stöd skapar en trygghet hos honom. Analytiskt kan detta förstås som en mobilisering av länkande



socialt kapital. Genom att den gode mannen agerade som en legitim aktör i det svenska fältet kunde Jafar redigera sin legala status, vilket var en förutsättning för hans fortsatta etablering. Vidare förklarar Basil hur han drar nytta av personalen på HVB-hemmet för att utveckla sin svenska:

“Jag har fått mycket hjälp av personalen där på boendet och maten var alltid klar. De stötte oss så att vi lär oss språket och allt. Det var ett bra minne faktiskt. [...] Sen satt jag mycket med personalen där på boendet och snackade med dem för att bara blir bättre på att kunna prata.” (Basil)

Malin Eriksson et al. (2019) forskning stödjer denna bild genom att visa hur stöd i form av språkträning och läxhjälp fungerar som ett nödvändigt brobyggare in i samhället. Stödet från en god man eller personal på boendet fungerar som en vägledare för dessa unga och hjälper dem in i det svenska samhället (s. 382). De vuxna aktörerna fungerar också som förmedlare av socialt och kulturellt kapital. Enligt Çelikaksoy & Wadensjö (2016) är ensamkommande barn en grupp som ofta uppvisar initiativ att arbeta, men de är samtidigt beroende av de stöd för att underlätta deras integration (s. 35–36).

Medan vissa informanter förlitar sig på bindande kapital, uppvisar Aziz ett intressant fall av strategisk anpassning genom att medvetet välja en annan väg. Han har byggt ett brett socialt nätverk med vänner från olika länder och kulturer. Han betonar vikten av att umgås med människor utanför sin egen folkgrupp för att lära sig språket och kulturen bättre. Aziz kom till Sverige som ensamkommande barn i början av 2000-talet. Han har genomgått en omfattande integrationsprocess såsom språkutbildning, arbetslivserfarenhet och kulturell anpassning. Han har arbetat inom flera branscher, från äldreomsorg till kvalitetsteknik, och har idag en fast anställning med globala arbetsuppgifter. Aziz har en gymnasieutbildning inom teknik och påbörjat sina studier på universitetsnivå. Han beskriver hur han aktivt sökte sig bort från sin egen folkgrupp för att påskynda sin integration:

”Men för min del, att jag skulle kunna passa mig till den nya kulturen, det nya samhället här i Sverige har jag hållit mig borta från min egen folkgrupp. [...] För att utveckla mig



på rätt sätt och börja lära mig mycket mer på språket och allt annat. Då började jag umgås med andra folkgrupper.” (Aziz)

Medan Fadi och Ahmad använde sina landsmän för att få omedelbart stöd och jobbtips, valde Aziz att hålla sig borta från sin egen folkgrupp. Fadi beskriver nätverket av landsmän som en familjeersättning där man aktivt hjälper varandra att få jobb. Medan Ahmad strategiskt använde vänner för att bli rekommenderad hos arbetsgivare. Aziz menade däremot att för mycket umgänge inom den egna gruppen skulle hindra honom från att utveckla sitt språk och förstå det svenska samhället. Aziz handlande belyser en medveten anpassning genom att istället börja umgås med människor utanför sin egen etnisk grupp för att lära sig det svenska samhället. Hans strategi var mer långsiktigt inriktad på kulturell anpassning genom att tidigt bryta med det etniska nätverkets trygghet.

Utöver det etniska nätverket spelar civilsamhället en central roll. Genom kyrkor, föreningar och kontakter med gode män skapar vissa informanter överbyggande nätverk som ger dem tillgång till resurser utanför den egna gruppen som underlättar deras etablering. Etableringen på den svenska arbetsmarknaden för ensamkommande unga vuxna män kan förstås som en aktiv process där mobilisering av resurser sker parallellt med en anpassning. Genom att delta i civilsamhället och idrottsföreningar bygger informanterna ett överbyggande socialt kapital som främjar deras integration. Jafar beskriver hur närvarande i kyrkan fungerat som en dörröppnare till samhället. För Jafar blev kyrkan en plats för stöd i att lära sig svenska och interaktion med majoritetsbefolkning:

”Den tiden när jag gick i skolan, gick jag till kyrkan hela tiden. Där var det äldre personer som ville hjälpa andra människor, till exempel med läxor och sånt. Jag fick alltid hjälp. Jag gick till kyrkan två, tre tillfällen varje vecka.” (Jafar)

”Det handlar om att till exempel hitta sin första lägenhet. [...] Att till exempel hitta mitt andra jobb. Till exempel så var det via en kompis som vi kände varandra i föreningen. [...] De tipsade mig dit och blev en bra referens också med chefen där.” (Ali)



Jafars och Alis deltagande kan tolkas med hjälp av Eriksson et al. (2019), som menar att civilsamhällets organisationer bidrar till en utveckling och inkludering genom att erbjuda meningsfulla aktiviteter och personlig utveckling (s. 96, 103). Jafars mobilisering av detta sociala kapital ersätts för avsaknaden av ett familjenätverk i Sverige. Hans handlande visar på en strategisk anpassning där han aktivt söker sig till miljöer som gynnar sin integration. Dessa kontakter fungerar även som en länk till det svenska majoritetssamhällets normer och system. För Jafar som saknar familjenätverk i Sverige, fungerar kyrkan som en arena som sänker trösklarna in i majoritetssamhället. Genom läxhjälp konverteras detta sociala stöd även till kulturellt kapital som språk och utbildning.

För Ali byggdes kontakter med svenskar genom fritidsintressen som i sin tur hjälpte honom att hitta sin första lägenhet och jobb. För honom fungerade hans intresse för sport som en miljö för att bryta social isolering. Alis berättelse illustrerar hur socialt nätverk inom en idrottsförening ger tillgång till information som inte är formellt tillgänglig. Alis idrottsdeltagande blir en investering, där han genom ömsesidigt utbyte bygger en relation och trygghet som underlättar sin etablering på arbetsmarknaden. Enligt Maria Kontos (2003) teori om motivation som en biografisk resurs är ungdomarnas deltagande inte passiv, vilket kan förklaras med deras drivkraft eller vilja att lyckas integrera med majoritetssamhället och uppnå en tillhörighetskänsla. Detta gör att de aktivt mobiliserar det stöd som finns tillgängligt för att övervinna strukturella hinder. Resultatet visar att etableringen sker genom en kombination av individens aktiva mobilisering av resurser och anpassning till arbetsmarknadens och politikens villkor. Särskilt framträdande är betydelsen av bindande socialt kapital i form av nätverk inom den egna etniska gruppen, vilka fungerar som en central väg in i arbetslivet. Samtidigt spelar länkande och överbryggande nätverk, såsom kontakter med institutioner och majoritetssamhället, en viktig roll för språkinlärning och integration.



## 5.3 Olika förhållningssätt till arbete och framtidsvisioner

Detta avsnitt behandlar hur ensamkommande unga män navigerar på den svenska arbetsmarknaden. Resultat har kategoriserats utifrån två förhållningssätt till sin nuvarande position i arbetslivet: *En långsiktig karriärväg och strävan efter vidareutveckling och framtidsvisioner.*

### 5.3.1 En långsiktig karriärväg

Informanterna Samuel, Fadi och Omar befinner sig idag i stabila anställningar och deras vägar dit förklaras i hög grad av de erfarenheter och resurser de bar med sig från sina hemländer. För dessa ungdomar är målet inte bara försörjning, utan att vidareutbilda sig på samma yrkesbana. Några informanter väljer vårdsektorn på grund av dess stabilitet och de tydliga karriärvägar som finns där trots att intresset inte fanns där från början, Fadi är ett exempel på detta. Han gick vård- och omsorgsprogrammet och är idag utbildad undersköterska. Han fick sitt första jobb inom hemtjänsten genom en kompis och fortsatte sedan att arbeta inom samma yrkesbana. Han har en fast anställning på ett boende och planerar att studera vidare till antingen sjuksköterska eller röntgensjuksköterska. Fadi reflekterar över potentialen i sitt nuvarande yrkesval och konkretiserar senare sina mål för karriärutveckling:

“Idag, som en undersköterska, jag tänker att jag har ganska bra möjligheter. Jag tycker att den här utbildningen är ganska bred. Man kan plugga vidare eller man kan jobba kvar här. [...] Drömjobbet är att jobba som antingen sjuksköterska eller röntgensjuksköterska. Det är det jag kommer satsa på. [...] jobba, plugga lite till vid sidan av. [...] Ja, i framtiden är det så här att jag ska flytta till en studentstad och sen försöka studera vidare inom vården.” (Fadi)

Fadis uttalande visar en stark tilltro till utbildningssystemets värde. Genom att beskriva undersköterska utbildningen som bred ramar han in sin nuvarande arbetsposition som en startpunkt med flera möjligheter. Detta förhållningssätt tyder på att individen ser sig själv som en aktör med valmöjligheter. Min tolkning här är att arbetet inom vården ger Fadi en förmåga att kontrollera sin egen framtid. Han har också planer att studera och arbeta parallellt för att utveckla sig inom samma sektor, vilket kan förklaras att hårt



arbete och vidareutbildning förväntas leda till en bättre position. Hans plan att flytta till en universitetsstad för studier bekräftar att karriärvägen har en stor betydelse i hans framtidsplanering. Aziz visar på ett liknande förhållningssätt men inom en annan sektor där han planerar att klättra internt hos sin nuvarande arbetsgivare:

“Målet är att inom det här företaget som jag är på idag, jag ska specialisera mig för att jag ska kunna klättra upp ännu mer. [...] De ska skicka mig till en utbildning och då höjs min kompetens.” (Aziz)

Aziz planerar att specialisera sig ytterligare inom sin nuvarande roll som reklamationstekniker för att klättra högre inom företaget. Genom att satsa på specialisering och kompetensutveckling bygger Aziz en framtid inom det företag där han redan är etablerad. Gemensamt för de här är att de har lyckats förena samhällets krav på självförsörjning med individuella engagemang. De ser sitt nuvarande arbete som en möjlighet för en långsiktig karriärväg, genom att engagera sig och vidareutvecklas i sektorer där de känner sig behövda. Arbetet fungerar som deras främsta integrationsmotor, där språkutveckling, sociala nätverk och yrkesmässig status smälter samman till en långsiktig framtidsvision. Sammanfattningsvis fungerar informanternas biografiska erfarenheter av ansvar och motivation som kraftfulla resurser. Deras etablering kan förstås som en ständig förhandling med den svenska möjlighetsstrukturen, där de genom att vara ”goda migranter” och visa extrem skötsamhet skapar sig en plats i det nya samhället.

Likaså planerar Samuel, som redan arbetar inom vården, att studera vidare till sjuksköterska. Samuel kom till Sverige 2014 som ensamkommande ung vuxen till Sverige från Eritrea, ett land präglat av hårt politiskt tryck. Han har genomfört SFI, grundskola för vuxna på Komvux och därefter läste han en undersköterskeutbildning. Hans första arbetslivserfarenhet i Sverige var inom skogsbruk där arbetet präglades av mycket dåliga arbetsvillkor och mycket låg lön. Idag arbetar han som undersköterska på ett äldreboende, vilket han har valt för att få en bättre lön och stabilitet, trots att arbetet innebär tuffa villkor. Sedan mitten av 2000-talet har han ett nattarbete inom vården på ett äldreboende. Samuel reflekterar över sitt val av yrkesbana och dess betydelse för hans etablering:



“När jag började plugga till undersköterska bestämde jag mig att jag skulle plugga vidare till sjuksköterska. [...] Jag gjorde min praktik fem veckor på sjukhuset. Jag tyckte det var jobbigt och jättesvårt att jobba på sjukhuset. Sen gjorde jag min praktik på ett särskilt boende och på äldreboendet. Det var mindre stress, så jag tyckte det var bättre att jobba där. Jag fick möjligheten att jobba kvar på praktikplatsen, så jag blev kvar och jag känner mig lite bekväm där.” (Samuel)

Samuel valde att utbilda sig till undersköterska för att få ett stabilt jobb inom vården och eventuellt utveckla sin karriär till sjuksköterska. Citatet illustrerar en integrationsstrategi där individen väljer en sektor med hög efterfrågan för att minska osäkerheten. Genom att se undersköterska rollen som ett första steg mot att bli sjuksköterska, omvandlas det nuvarande jobbet från enbart försörjning till en identitetsskapande karriär. Vidare betonar Samuel att hans språkkunskaper förbättrades genom utbildning, sociala kontakter och daglig användning på jobbet och vikten av att ha ett arbete:

“Man träffar sina kollegor, pratar med dem. Med folk som man jobbar med, pensionärer. Så det är viktigt för hälsan också. Ja, så det är också både känslor och ekonomiskt mässigt. [...] Så det har hjälpt mig att jag har utvecklat mitt språkkunskap. Just när man jobbar inom vården, så är ju kommunikationen jätteviktigt. Man dokumenterar och läser dagligen på jobbet. [...] Man lär sig nya ord och lär sig språket snabbare, tycker jag.” (Samuel)

För Samuel ger jobbet inte bara ekonomisk stabilitet utan också sociala interaktioner med kollegor som har en stor betydelse i hans språkutveckling och etablering. Liknande resultat ser vi även i tidigare studier (Wallin & Almström, 2005 s.135). Samuel valde att utbilda sig till undersköterska för att eventuellt utveckla sin karriär till sjuksköterska. Han etablerade sig på arbetsmarknaden, bland annat genom praktikplatser. Han valde att arbeta på äldreboende istället för på sjukhus på grund av bättre arbetsmiljö och mindre stress. Jobbet har varit avgörande för både hans ekonomiska överlevnad och sociala integration. Samuels val att arbeta inom vården belyser hur han anpassar sina förväntningar efter de möjligheter som finns på arbetsmarknaden. Han lämnade de arbeten i skogsbruket och sökte sig till vården istället för att han ser möjligheter inom



den sektor som både har stort behov av arbetskraft och möjlighet i att eventuellt vidareutbilda sig. Sammantaget visar resultatet att informanter ofta har tvingats sänka sina ursprungliga förväntningar för att passa in i den svenska möjlighetsstrukturen. Jafar ville läsa byggprogram och Fadi hade från början inga planer på vård. Men båda har anpassat sig till den stora efterfrågan på arbetskraft inom vård och omsorg, vilket är informellt lättillgängligt som inte kräver hög kompetens, som i sin tur underlättar den första etableringen.

### 5.3.2 Strävan efter vidareutveckling och framtidsvisioner

Den samlade empirin visar att de unga männens nuvarande position på den svenska arbetsmarknaden kan förstås som en strategisk investering där de sänkt sina omedelbara förväntningar för att på sikt kunna förverkliga sina egentliga mål. Basil arbetar idag som säljare inom elektronik i en storstad, en tjänst han beskriver som passande men inte som slutstationen för hans karriär. Han har nyligen avslutat en krävande högskoleutbildning. Denna drivkraft att ständigt nå högre kan härledas till hans tuffa barndom i Iran där han tvingades börja arbeta redan vid åtta års ålder för att stötta familjen i hemlandet.

”Men i min värld tycker jag inte att det är tillräckligt att vara här. Utan jag vill bli bättre. Jag vill lära mig nya saker. [...] Jag vill inte stanna. Jag har bra jobb och inkomst. Men det är fortfarande mycket saker som jag vill lära mig. [...] Någon gång bli som en företagare.” (Basil)

Basil förhållningssätt illustrerar hur hans habitus, format av tidigt vuxenansvar drivit honom från ett barnarbete till en lyckad individ i Sverige. Enligt Bourdieus kapitalteori (1998) styr individens habitus hur de investerar och konverterar sina resurser. Basil använder sitt nuvarande arbete för att säkra ekonomiskt kapital, men hans fokus ligger på att ackumulera kulturellt kapital i form av utbildning för att i framtiden kunna konvertera detta till symboliskt kapital som egenföretagare. Kontos (2003) teori om motivation som en biografisk resurs blir här tydlig; hans tidigare erfarenhet av att klara svåra situationer i barndomen ger honom styrka att hantera motgångar i dagens karriärväxling.



Jafar arbetar idag som personlig assistent, en roll han trivs i men som inte matchar hans ursprungliga intresse för hantverk och bygg. Han beskriver hur han tvingades sänka sina förväntningar och byta från byggutbildningen till undersköterskeutbildningen på grund av gymnasielagens krav på snabb anställning. Han har flytt från krig och fattigdom och bär på en djup stolthet över att ha gått från noll till att idag äga bostad och har stabil ekonomi.

”Jag planerar att starta eget företag inom byggbranschen inom fem år. Det är mitt nästa mål. [...] Jag lärde mig mycket från onlinekurser och började investera på börsen. Nu har jag fått gott resultat.” (Jafar)

Jafars etablering visar på en medveten anpassning till den svenska möjlighetsstrukturen. Genom att välja ett arbete med låga trösklar säkrade han sin juridiska status, men han använder nu sin ekonomiska stabilitet för att återknyta till sina ursprungliga ambitioner. Hans stolthet fungerar som ett bevis på att han uppfyller rollen som den ”goda migranten”. Hans framgångsrika investeringar i börsen och planer på ett byggföretag kan ses som en strategi för att återupprätta en förlorad social status och skapa en framtid bortom den assisterande rollen. Ahmad studerar för närvarande till ingenjör inom elektromobilitet och arbetar parallellt som timvikarie inom vården för att försörja sig. Hans bakgrund i Afghanistan präglades av tidiga krav på att tjäna pengar, vilket skapat en personlighet som skötsamma och ansvarstagande. Trots att han upplevt studierna som jättesvåra, vägrar han ge upp sin dröm om att arbeta med avancerad teknologi. Ahmad berättar:

”Mitt riktiga mål är att kunna liksom vara en egenföretagare, att jag inte ska behöva jobba för någon annan. [...] Starta ett företag. Alltså, och skapa robotar. Det är sådana saker som jag tänker hela tiden.” (Ahmad)

För Ahmad är arbetet inom vården som en ”anhalt” för att finansiera sin utbildning. Hans habitus är präglad av en extrem ansvarskänsla för familjen och sig själv, vilket gör att han accepterar tuffa arbetsvillkor så länge de leder mot målet. I linje med Nordmark & Colliander (2023) strävar Ahmad efter att bli erkänd, inte främst som migrant, utan som den person han vill bli, en ingenjör eller entreprenör. Hans förmåga att navigera i



systemet bygger på en kombination av biografiska resurser i form av uthållighet och förmåga att utnyttja marknadens behov av arbetskraft inom vårdsektorn.

Omar arbetar idag som driftledare, en roll som kräver ansvar och ledarskap. Hans förmåga att hantera denna position kan härledas till hans bakgrund i Syrien, där han tvingades fly på grund av krig. Redan vid 17 års ålder var han arbetsledare i sin fars företag med ansvar för över hundra anställda. Hans far ställde tidigt höga krav på honom att alltid hitta lösningar på problem. För honom är det nuvarande jobbet som driftledare en nödvändig anhalt, men hans egentliga mål är att ta tillbaka sitt förlorade kulturella kapital genom att fortsätta studera juridik på en kvalificerad nivå. Han uttrycker även en längtan efter att återfå den yrkesidentitet han förlorat genom migrationen:

”Jag vill inte jobba med kroppen, jag vill jobba med hjärnan. [...] Om jag blir arbetslös igen, kommer jag fortsätta att studera juridik.” (Omar)

Omars handlande i Sverige är ett tydligt resultat av hans habitus. Hans tidigare erfarenhet av ledarskap och det tidiga vuxen ansvaret har skapat en personlighet som är inställd på att lösa problem och arbeta hårt. Hans habitus fungerar här som en kapital/resurs som han kan omsätta på den svenska arbetsmarknaden. Krigserfarenheter har fungerat som en drivkraft för att snabbt etablera sig och bevisa sitt värde, vilket stämmer väl överens med Kontos teori (2003) om att motivation kan fungera som en biografisk resurs för att övervinna strukturella hinder. Omars situation belyser konflikten mellan ett tidigare innehav av högt kulturellt och socialt kapital i hemlandet och de strukturella hindren i Sverige. Genom att han tvingats ta arbeten som inte matchar hans kompetens har han upplevt som ett hinder. Men genom att nå en tjänst som driftledare har han börjat ta tillbaka sitt symboliska kapital och sitt ledarskap. Hans dröm om juridik visar på en vilja att fullfölja sin dröm som avbröts av migrationen.

Resultatet belyser hur informanterna navigerar mellan sina nuvarande anställningar, som ofta ses som nödvändiga anhalter, och deras långsiktiga ambitioner inom kvalificerade yrken eller entreprenörskap. De unga männen har sänkt sina förväntningar genom att acceptera arbete i sektorer som vård och service, exempelvis Jafar och



Ahmad, eftersom dessa yrken utgör en stor efterfrågan på arbetskraft i den svenska arbetsmarknaden. Detta val drivs antingen av ett yttre tryck som politiska beslut om gymnasielagen och ett inre tryck som exempelvis ansvar för familjer i hemlandet. Genom att etablera sig på den svenska arbetsmarknaden strävar informanterna efter ett symboliskt kapital, det vill säga ett erkännande och självförsörjande medlemmar i det svenska samhället. Deras biografiska erfarenheter såsom barnarbete eller ledaransvar fungerar som resurser som ger dem en arbetsmoral och motivation. Stoltheten över att vara självförsörjande är inte bara en ekonomisk fråga, utan en strävan efter att bli erkänd som värdefull medborgare i det svenska samhället.

## 6 Slutsatser

Syftet med denna studie har varit att undersöka de drivkrafter, strategier och strukturella villkor som formar ensamkommande unga vuxna mäns väg in på den svenska arbetsmarknaden. Sammantaget visar studien att informanternas biografiska erfarenheter, såsom tidigt ansvarstagande och försörjningsansvar för familjen, fungerar som starka drivkrafter i etableringsprocessen. Dessa erfarenheter skapar en arbetsmoral och motivation som möjliggör snabb inträde på arbetsmarknaden. Samtidigt påverkar strukturella faktorer, såsom gymnasielagen och arbetsmarknadens efterfrågan, individens handlingsutrymme och leder ofta till att de söker sig till lågkvalificerade sektorer, särskilt inom vård och omsorg.

Trots att etableringen ofta sker i lågstatusyrken betraktar många informanter dessa arbeten som en strategisk startpunkt för vidare karriärutveckling. Studien visar därmed att etableringen är en dynamisk process där individens resurser, motivation och strategier samspelar med samhällets strukturella villkor. Utifrån resultaten och analysen kan följande slutsatser dras kopplat till studiens frågeställningar:

### **1. Etablering genom mobilisering av resurser och anpassning av förväntningar**

Studiens resultat visar att informanternas etablering bygger på en kombination av aktiv mobilisering av bindande socialt kapital sk. etniska nätverk inom sin egen grupp och en anpassning till arbetsmarknadens möjlighetsstrukturer, såsom lagstiftning om



gymnasielagen eller marknadsvillkor; efterfrågan i den svenska arbetsmarknaden. För att uppnå snabb självförsörjning har informanterna strategiskt valt sektorer med låga trösklar och hög efterfrågan, främst inom vård och omsorg, även när detta inneburit att de behövt sänka sina ursprungliga yrkesförväntningar eller lämna intresseområden. Resultaten i denna studie bekräftar tidigare studier, där arbetet som tas har ofta varit de som erbjuds eller är tillgängliga (Wallin & Ahlström 2005, s. 135).

## **2. Biografiska erfarenheter som resurser**

Informanternas biografiska erfarenheter, såsom tidigt ansvarstagande i ursprungsländer och erfarenheter av migration, fungerar som effektiva biografiska resurser. Detta har skapat en personlighet präglad av arbetsmoral och skötsamhet, där viljan att bidra till samhället och stötta familjen i hemlandet utgör den drivkraften bakom den höga sysselsättningsgraden. Erfarenheter av tvång, migration och tidigare utanförskap fungerar som kraftfulla biografiska resurser.

## **3. Anställningsvillkor och långsiktig positionering**

De anställningar informanterna får präglas ofta av att vara i lågkvalificerade sektorer, vilket drivits på av politiska krav såsom gymnasielagen och ekonomiska tvång. Detta resultat överensstämmer även med resultaten i tidigare studier (Çelikaksoy & Wadensjö 2016, s. 112). Medan dessa jobb fungerar som en nödvändig anhalt för legal vistelse och ekonomisk stabilitet, finns en medveten strävan hos många att använda dessa positioner som mellanstation mot vidareutbildning och mer kvalificerade yrken för att undvika att fastna i låglöne sektorer. Medan arbetet ger struktur, autonomi och en känsla av inkludering, skapas samtidigt en risk där individerna fastnar i yrken med låg status.

## **7 Diskussion**

Resultaten i denna studie pekar på att ensamkommande ofta har en hög prestationsförmåga och stark press att snabbt skaffa arbete. Genom att vara aktiva i både mobilisera olika former av resurser, studera eller arbeta hårt vinner de unga männen erkännande och känslan av inkludering i det svenska samhället. Studien belyser hur politiska villkor likt gymnasielagen fungerat som en tvingande ram som visserligen lett



till snabb sysselsättning, men också begränsat individens fria val och tvingat in dem i specifika yrken. Vidare framgår att länkande socialt kapital via gode män och institutionellt stöd från civilsamhället som till exempel kyrkor och idrottsföreningar är centralt för att bryta social isolering och vara dörröppnare till majoritetssamhället.

En svaghet i studiens design är det begränsade urvalet på åtta informanter, vilket innebär att resultaten inte är generaliserbara och inte kan representera gruppen ensamkommande som helhet i Sverige. Användningen av snöbollsurval medförde också en risk för homogenitet i materialet, då informanterna ofta tipsade om vänner med liknande erfarenheter. Dessutom kan språkbarriärer i vissa intervjuer ha påverkat djupet i berättelserna, även om den semistrukturerade formen tillät förtydliganden. Framtida studier skulle kunna åtgärda detta genom ett bredare, mer slumpmässigt urval och eventuell användning av modersmålstalande intervjuare för att fånga ännu mer nyanserade livsberättelser.

Givet att studien visar att många ser sitt nuvarande arbete inom vården som en anhalt, är det av stort intresse för framtida forskning att följa dessa individers långsiktiga karriärvägar; kommer de att lyckas gå vidare till högre utbildning och kvalificerade yrken, eller finns en risk för att de fastnar i den positionen på arbetsmarknaden? En annan viktig aspekt att utforska är den psykiska hälsan över tid; hur påverkas välbefinnandet av att leva under den extrema press och de höga prestationskrav som både familjeansvar och lagstiftning skapat?



## Referenser

Ahrne, G. & Svensson, P. (2022). *Handbok i kvalitativa metoder*. (Upplag 3). Stockholm: Liber.

Beirens, H., Hughes, N., Hek, R. & Spicer, N. (2007), 'Preventing Social Exclusion of Refugee and Asylum Seeking Children: Building New Networks', *Social policy and society : a journal of the Social Policy Association*, 2007-04, Vol.6 (2), p.219-229  
<https://www-cambridge-org.proxy.lnu.se/core/journals/social-policy-and-society/article/preventing-social-exclusion-of-refugee-and-asylum-seeking-children-building-new-networks/33DC4DC3034821949B34644E4385D596>  
(Hämtad: 27.10.2025).

Benerdal, M., Carlbaum, S. och Rosvall, P.- Åke (2021). *Lokala aktörers arbete för integration i rurala områden*. *Arbetsmarknad & arbetsliv*, 2021, Vol.27 (3), p.45  
<https://research-ebSCO-com.proxy.lnu.se/c/2kietw/viewer/pdf/hql5nsfvyr?route=details&auth-callid=5cbfcb24-62d8-4ad6-853a-31b861be28ce>  
(Hämtad: 22.10.2025).

Bourdieu, P. (1986) 'The Forms of Capital'. In Richardson J. G. (ed.) *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. Westport, CT: Greenwood Press, pp. 241–258.  
<https://www-taylorfrancis-com.proxy.lnu.se/chapters/edit/10.4324/9780429494338-6/fo-rms-capital-pierre-bourdieu?context=ubx&refId=b0803c74-ae9c-402c-9b2d-49d69306d496>  
(Hämtad: 25.10.2025).

Çelikaksoy, A. och Wadensjö, E. (2016), *Hur har de ensamkommande barnen det i Sverige?*, *Social-medicinsk tidskrift*, 2016-03, Vol.93 (1), p.28-36  
<https://publicera.kb.se/smt/article/view/42485/31604>  
(Hämtad: 22.10.2025).



Çelikaksoy, A. och Wadensjö, E. (2018). *Ensamkommande flyktingbarns väg till utbildning och arbetsmarknad*. Arbetsmarknad & arbetsliv, 2018, Vol.23 (1), p.101

<https://journals.lub.lu.se/aoa/article/view/17698/16049>

(Hämtad: 22.10.2025).

Cheung, S.Y. & Phillimore, J.(2013) *Refugees, Social Capital, and Labour Market Integration in the UK*, Sociology (Oxford), 2014-06, Vol.48 (3), p.518-536

<https://www-jstor-org.proxy.lnu.se/stable/24433751?sid=primo&seq=2>

(Hämtad: 25.10.2025)

Eriksson, C., Edvardsson, I., Fredriksson, I. & Green, S. (2019), *Från utsatthet till inkludering – civila samhället kan bidra*, Social-medicinsk tidskrift, 2019, p. 95-105.

<https://publicera.kb.se/smt/article/view/38639/28529>

(Hämtad: 20.10.2025).

Eriksson, M., Wimelius, M.E. & Ghazinour, M. (2019), *'I Stand on My Own Two Feet but Need Someone Who Really Cares': Social Networks and Social Capital among Unaccompanied Minors for Becoming Established in Swedish Society*, Journal of refugee studies, 2019-09, Vol.32 (3), p.372-396

<https://academic.oup.com/jrs/article/32/3/372/5048706?login=true> (Hämtad:

22.10.2025).

Ferenci, B. (2001), *Separated Refugee Children in Austria*, International journal of refugee law, 2000-10, Vol.12 (4), p.525-547

<https://academic.oup.com/ijrl/article/12/4/525/1511048?login=true>

(Hämtad: 24.10.2025).

Ghazinour, M., Malin Eriksson, M. och Eklund Wimelius, M. (2019) *Ensamkommande barns placering vid SiS särskilda ungdomshem: Vilka placeras, hur mår de och vilka insatser får de?*. Social-medicinsk tidskrift, 2019-05, Vol.96 (1), p.22-37.

<https://publicera.kb.se/smt/article/view/38651/28541>

(Hämtad: 22.10.2025).



Kerimo, F. (2023). *Etniskt entreprenörskap, sociala*

*nätverk och konflikthantering*. Fallstudie om assyriskt företagande i Sverige.

<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1758342/FULLTEXT01.pdf#page=38.08>

(Hämta: 16.03.2026).

Kohli, R. (2011), *Working to Ensure Safety, Belonging and Success for Unaccompanied*

*Asylum-seeking Children*, Child abuse review (Chichester, England : 1992), 2011-09,

Vol.20 (5), p.311-323

<https://onlinelibrary-wiley-com.proxy.lnu.se/doi/full/10.1002/car.1182>

(Hämtad: 24.10.2025).

Kontos, M. (2003). *Considering the Concept of Entrepreneurial Resources in Ethnic*

*Business: Motivation as a Biographical Resource?*. International review of sociology,

2003-03, Vol.13 (1), p.183-204

(Hämtad: 20.11.2025).

Migrationsverket (2024) *Ensamkommande barn – hur har asylansökningarna utvecklats de senaste tio åren?*

<https://www.migrationsverket.se/om-migrationsverket/migrationsverket-svarar/2024/2024-11-11-ensamkommande-barn---hur-har-asylansokningarna-utvecklats-de-senaste-tio-aren.html>

(Hämtad: 20.10.2025).

Migrationsverket. *Gode mannens roll*.

<https://www.migrationsverket.se/andra-aktorer/gode-man/gode-mannens-roll.html>

(Hämtad: 15.03.2026).

Nordmark, S. & Colliander, H. (2023). *Adult Migrants' Endeavours for a Life as*

*Included*, Social inclusion, 2023-01, Vol.11 (4), p.111-120.

[https://go-gale-com.proxy.lnu.se/ps/retrieve.do?tabID=T002&resultListType=RESULT\\_LIST&searchResultsType=SingleTab&retrievalId=8f3c6710-2ed9-4fa3-8af1-90298359d623&hitCount=1&searchType=AdvancedSearchForm&currentPosition=1&docId=GALE%7CA771437021&docType=Clinical+report&sort=RELEVANCE&contentSegment](https://go-gale-com.proxy.lnu.se/ps/retrieve.do?tabID=T002&resultListType=RESULT_LIST&searchResultsType=SingleTab&retrievalId=8f3c6710-2ed9-4fa3-8af1-90298359d623&hitCount=1&searchType=AdvancedSearchForm&currentPosition=1&docId=GALE%7CA771437021&docType=Clinical+report&sort=RELEVANCE&contentSegment)



[=ZONE-MOD1&prodId=AONE&pageNum=1&contentSet=GALE%7CA771437021&searchId=R1&userGroupName=vaxuniv&inPS=true](https://www.gale.com/zone/mod1/prodId/AONE/pageNum=1/contentSet/GALE%7CA771437021&searchId=R1&userGroupName=vaxuniv&inPS=true)

(Hämtad: 24.10.2025).

SCB (2022). *Ensamkommande barn 2015, boende, utbildning och sysselsättning 2022*.

[https://www.scb.se/contentassets/220ef0cac69e47aa8b44907d3fdf7714/le0105\\_2023a01\\_br\\_be57br2301.pdf#page=23.13](https://www.scb.se/contentassets/220ef0cac69e47aa8b44907d3fdf7714/le0105_2023a01_br_be57br2301.pdf#page=23.13)

(Hämtad: 20.10.2025).

SCB (2025). *Sysselsättningsgraden fortsatte att minska i juli 2025*.

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/utbud-av-arbetskraft/befolkningens-arbetsmarknadsstatus/pong/statistiknyhet/befolkningens-arbetsmarknadsstatus-juli-2025/> (Hämtad: 20.10.2025).

Trygged, S., Li Kusterer, H. & Lilja, M. (2021). *Integration Gävleborg 2.0:*

*Intervjustudie om upplevda möjligheter och hinder för arbetsmarknadsetablering för migranter med låg utbildning.*

<https://hig.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1616157&dswid=-9344>

(Hämtad: 22.10.2025).

Wallin, A.-M.M. & Ahlström, G.I. (2005). *Unaccompanied Young Adult Refugees in Sweden, Experiences of their Life Situation and Well-being: A Qualitative Follow-up Study*. *Ethnicity & health*, 2005-05, Vol.10 (2), p.129-144.

<https://research-ebSCO-com.proxy.lnu.se/c/2kietw/viewer/pdf/22wf2vbpM5?route=details> (Hämtad: 24.10.2025)



## Bilaga 1

### **Informationsbrev om undersökning: Ensamkommande unga vuxna mäns etablering på arbetsmarknaden**

Denna studie genomförs som ett examensarbete i sociologi vid Linnéuniversitetet.

Syftet med undersökningen är att utforska drivkrafter, strategier och nätverk som förklarar varför ensamkommande unga män, trots stora initiala hinder såsom avsaknad av familjenätverk, har uppnått en anmärkningsvärt hög sysselsättningsgrad i Sverige. Vi vill förstå hur ert sociala kapital ser ut, det vill säga kontakter med vänner, myndigheter och arbetsgivare och er personliga motivation har fungerat som resurser för att ni skulle lyckas. Studien är viktig eftersom den kan bidra med kunskap om vilka framgångsfaktorer som är centrala för integration på arbetsmarknaden.

Du är aktuell för studien eftersom du tillhör gruppen ensamkommande unga män som kom till Sverige och som har uppnått en varaktig etablering på arbetsmarknaden. Ditt deltagande innebär en djupgående intervju där vi pratar om dina erfarenheter och upplevelser kring etablering, arbete och även nätverk.

Intervjun kommer att vara semistrukturerad och beräknas ta cirka 45- 60 minuter. Intervjun kan genomföras på en plats som du själv väljer och som du upplever som trygg. Intervjun kommer att spelas in med ljud för att underlätta transkribering och analys.

Du har alltid rätt att avstå från att svara på en fråga, eller att avbryta intervjun. Vi hanterar känslig information med högsta möjliga konfidentialitet. Ditt deltagande i undersökningen är helt frivillig. Du kan när som helst avbryta ditt deltagande utan närmare motivering. Ditt beslut att



delta eller inte delta kommer inte att påverka din relation till eventuella myndigheter eller andra kontakter.

Materialet kommer att behandlas konfidentiellt. Det innebär att all information som samlas in kommer att presenteras så att ingen obehörig kan identifiera dig. När materialet transkriberas kommer namn och andra identifierbara uppgifter att anonymiseras. Resultatet kommer att presenteras på gruppnivå i uppsatsen.

Ljudinspelningar och transkriberat material kommer att lagras säkert under studietiden. Endast studenten och handledaren kommer att ha tillgång till det insamlade materialet. Linnéuniversitetet är ansvarig för studien och behandlingen av dina personuppgifter i samband med examensarbetet. De uppgifter som behandlas är din röst i inspelningen och dina svar, och detta används endast för forskningsändamål i syfte att besvara studiens frågeställningar. När uppsatsen är godkänd kommer allt insamlat material som inspelningar och transkriptioner att raderas permanent. Som deltagare har du rätt att ansöka om ett registerutdrag och få eventuella fel rättade. Om du tycker att dina personuppgifter behandlas felaktigt kan du lämna ett klagomål till JU:s dataskyddsbud [dso@ju.se](mailto:dso@ju.se), eller direkt till Integritetsskyddsmyndigheten (IMY).

Undersökningen kommer att presenteras i form av en uppsats vid Linnéuniversitetet. Du har möjlighet att ta del av uppsatsen efter att den har godkänts. Ytterligare information lämnas av student och handledare. Kontaktuppgifter finns nedan.

Med vänliga hälsningar

Ort:

Datum:

Nusara Sermnok, Student

Telefon:070-417 59 55



E- post: ns223ep@student.lnu.se

Handledare: Henrik Hultman

E-post: henrik.hultman@lnu.se

## Bilaga 2

### **Semistrukturerad intervjuguide**

#### **Tema 1: Bakgrundsfrågor och tidigare erfarenheter**

1. Kan du berätta om dig själv, den tiden innan migrationen? (ålder, ursprungsland, tid i Sverige, berätta lite om din familjs bakgrund)
2. Berätta om dina erfarenheter (anledningen till att du flyttade från ditt land)

#### **Erfarenheter efter migration**

3. Kan du berätta lite om när du kom till Sverige? Vilka människor kände du här i Sverige när du kom hit? Om dina förflyttningar i Sverige.
4. Hur gammal var du när du kom hit? Vad var det svåraste du tyckte eller var med om de första tiderna i Sverige?
5. Vilka var de största skillnaderna, eller de största utmaningarna, du upplevde mellan ditt liv här och det liv du lämnade?
6. Vilka förväntningar kände du att det svenska samhället (eller människor i din omgivning) hade på dig som nyanländ?

#### **Tema 2: Om utbildning, språk och kompetens**

7. Vilken/vilka utbildning har du? Hur kom det sig att du valde just den utbildning?



8. Hur viktig har din utbildning varit för dig?
9. Hur upplevde du processen att lära dig svenska? Var det något i din utbildning eller i samhället som gjorde det särskilt lätt eller svårt?
10. Har du med dig någon kunskap, färdighet eller kompetens från ditt hemland som du upplever att du kunde dra nytta av på den svenska arbetsmarknaden?

### **Tema 3: Vägen in på arbetsmarknaden**

11. Berätta om hur och när du fick ditt första jobb? Hur gick det till?
12. Har du jobbat inom vården eller restaurangbranschen? Om ja, hur kom det sig då? Kände du någon som jobbade inom detta område? Hur upplever du kring arbetsvillkor som arbetsmiljö, arbetstider, lön mm.. ?
13. Vad var de största hindren du mötte när du sökte arbete (var det språket, referenser, eller något annat) ?
14. Vad gjorde du rent konkret för att övervinna dessa hinder? Berätta om någon särskild du gjorde.
15. Kan du berätta om en situation när du mötte arbetsgivare eller var på arbetsintervju? Upplevde du att du blivit bemött annorlunda när du sökte jobb jämfört med svenskar? I så fall hur hanterar du det?

### **Tema 4: Sociala nätverk och relationer**

16. Vilka människor känner du här i Sverige? Vilka människor umgås du mest med?
17. Kan du ge exempel på hur dina vänner hjälpte dig konkret i jobbsökandet?
18. Vad är det viktigaste stödet du får från dina vänner/bekanta från samma etniska grupp/land i din vardag i Sverige?
19. Har dina vänner eller släktingar någon gång ställt krav på dig?



20. Har du haft kontakt med Socialtjänsten eller Arbetsförmedlingen när du behöver hjälp eller har sökt jobb? Kan du beskriva hur kontakterna med dessa myndigheter var?

21. Har du haft kontakt med svenskar utanför jobbet eller skolan? Om ja, hur fick du de kontakterna och har de i så fall påverkat dig? (exempelvis din språkinläring) Vad har de betytt för dig?

## **Tema 5: Vägen in i arbetslivet och dess effekter på måendet**

22. Fick du jobb snabbt efter gymnasiet/SFI? Känner du att du var tvungen att arbeta snabbt? Varför? Berätta om dina arbetslivserfarenheter? Hur fick du jobbet? och vad tyckte du om dem?

23. Berätta om ditt nuvarande jobb, hur gick det till med jobsökandet? Vad betyder det för dig att ha ett jobb? Vad var det som gjorde att du jobbade så tidigt förutom att du skulle gifta dig?

24. Hur har din anställning och yrkesroll påverkat dina känslor?

25. Om du skulle bli arbetslös, hur skulle du gå tillväga? Vad skulle du göra för att kunna få ett jobb?

26. Hur har arbetet du fick fungerat för att utveckla dina svenskkunskaper?

## **Tema 6: Kraften att skapa sin egen väg**

27. Berätta om du kände att du måste anpassa dig, lära dig snabbt och skaffa arbete.

28. Många unga som kommer ensamma kämpar länge för att hitta sin plats. Vad var det som fick dig att fortsätta framåt? Varifrån kom den kraften som fick dig att fortsätta framåt trots vissa svårigheter? Du har haft bredda arbetslivserfarenhet och utbildningserfarenhet.

29. Berätta om ett tillfälle när du var nära att ge upp. Vad var det som tvingade dig att fortsätta?

30. Under jobsökandet, var det något du gjorde eller kämpade extra för? Vad var det som gav dig den energin?



## Tema 7: Reflektion och framtidsplan efter migration

31. Hur ser du på dig själv idag, jämfört med hur du såg på dig själv när du först kom till Sverige? Hur skiljer sig barndomstiden från ungdomstiden? eller vuxentiden?

32. Hur ser du på din framtid/karriärutveckling? Vill du stanna i din nuvarande bransch eller har du andra långsiktiga mål?

33. Vad är den främsta nyckeln till att du befinner dig i den positionen idag?

34. Vill du tillägga något? Finns det något viktigt jag inte har frågat om som du vill lyfta fram?

Det du har berättat har varit meningsfullt och viktigt. Tack!